

Mr. sc. Esaf LEVIĆ, arhivski savjetnik
Služba za arhiv Brčko distrikta
Bosne i Hercegovine

IZLOŽBA DOKUMENATA „BRČKO U OSMANLIJSKIM SPISIMA“ BRČKO, 10. MARTA 2021.

Povodom obilježavanja 21. godišnjice uspostave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 10. marta 2021. godine u Galerijском prostoru Vijećnice u Brčkom za javnost je otvorena izložba arhivskih dokumenata pod nazivom „*Brčko u osmanlijskim spisima*“. Izložba je nastala kao rezultat saradnje Službe za arhiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Instituta Yunus Emre iz Sarajeva i Arhiva Predsjedništva Republike Turske.

Prilikom otvaranja izložbe, prvi se prisutnima obratio gosp. Ćazim Suljević, šef Službe za arhiv, koji je govorio o uspostavljenoj saradnji, mogućnostima i perspektivama njenog razvoja i radu na razmjeni znanja i iskustava na polju unaprijeđenja zaštite i prezentacije kulturnog naslijeđa, kao i toku izrade izložbe. Posebno je istakao slijedeće: „Za Brčko je ovo veliki značaj i ovo je prvi put u historiji Brčkog gdje se predstavljaju ovakvi dokumenti iz osmanlijskog perioda. Izložba je poklon Brčkom od strane Instituta Yunus Emre i Arhiva Predsjedništva Republike Turske i ona će ostati naše trajno vlasništvo. Također, mi smo već dobili i popis stanovništva Brčkog iz perioda 1850–1851. godine i vrlo brzo ćemo pristupiti prevođenju. Nadam se do kraja godine da će se brčanskoj i široj javnosti predstaviti i te vrijedne informacije i dokumenti“.

Zatim se prisutnima obratio Ersem Akbulut, zamjenik direktor Instituta Yunus Emre u Sarajevu, koji je izrazio zadovoljstvo uspostavljenom saradnjom, ističući želju i nadu da se ona u budućem vremenu još više učvrsti i jače razvija, posebno zahvaljujući Ambasadi Republike Turske u Sarajevu na podršci, te gosp. Esedu Kadriću, gradonačelniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, na iskazanom gostoprimstvu i podršci u realizaciji izložbe.

Prisutnima se obratila i Sekretar Ambasade Republike Turske u Bosni i Hercegovini Burcu Cura (Burdžu Džura), a u obraćanju je kazala da se nada da je ovo početak daljnjih i sveobuhvatnijih aktivnosti saradnje u Brčkom.

Posebno zapaženo je bilo obraćanje mr. sci. Kemala Nurkića, direktora JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tu-

zlanskog kantona, koji je detaljno i na lako shvatljiv način iznio stilske karakteristike različitih vrsta pisama korištenih u sastavljanju dokumenata koji su na izložbi predstavljeni, ističući da je lijepo pisanje bila jedna od najrazvijenijih vrsta umjetnosti u Osmanskom carstvu.

Izložbu je otvorenom proglasio gosp. Esed Kadrić, gradonačelnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ističući nadu i uvjerenje da je ovo samo prvi u nizu koraka na razvoju saradnje između Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Republike Turske, posebno naglasivši rad na realizaciji već započetih projekata kao što su npr. izgradnja autoputa i druge infrastrukturne projekte.

Cjelokupan program otvaranja izložbe, kojem je uz predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prisustvovalo i mnogobrojno građanstvo, uspješno je vodila saradnica Službe za arhiv Nataša Marković, master ekonomije.

Sama izložba je obuhvatala 29 panoa na kojima su predstavljeni osmanski dokumenti koji se odnose na područje Brčkog, datirani u 17, 18. i 19. stoljeće, a čuvaju se u Arhivu Predsjedništva Republike Turske. Opis dokumenata dat je u pratećem katalogu, čiji je izdavač Institut Yunus Emre Sarajevo, u kojem su na 50 stranica, mimo dokumenata prikazanih na izložbi, obrađeni i oni koji se čuvaju u Službi za arhiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a nastali su u periodu Osmanske uprave Bosnom i Hercegovinom.

Detaljne i potpune informacije o periodu Osmanske uprave Bosnom i Hercegovinom, te o Brčkom u tom vremenskom okviru, u Katalogu je donio Dr. Aladin Husić, iz Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu, pod nazivom „*Neke napomene o osmanskim dokumentima o Brčkom*“. Svojim preciznim seciranjem prošlosti i prezentovanim činjenicama lagano nas je proveo kroz period od 1463. do 1878. godine, dajući nam u ruke veoma čitak tekst i razumljive informacije temeljene na arhivskoj građi, obogaćujući na taj način i naša znanja o prošlosti Brčkog.

Mnogo vrijednih informacija kroz Katalog nam je prezentovao i mr. sci. Kemal Nurkić, direktor JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, koji je pisao o kaligrafskim vještinama tovrnenih pisara, pružajući nam dragocjene informacije o različitim stilovima pisanja koji su korišteni u Osmanskom carstvu, kao što su: Sulus (*Sülüs*), Nesih, Rıka', Talik (*Ta'lik*), Divani i dželi divani (*Divânî i celî divânî*), Siyakat i Rık'a. U Zaključku je posebno istakao slijedeće: „U osmanskome raz-

doblju kaligrafska umjetnost dobila je na značaju zbog vrijednosti pisma u islamskoj kulturi, kao i zbog pisanog čuvanja prošlosti i njezinog prijenosa na buduće generacije. Posebno su osmanski kaligrafi, čija je kaligrafska umjetnost bila vrlo napredna u osmanskoj kulturi, obogatili spise sulusa, nasiha, rike, talika, divanija i siyakata, što je trajalo šest stoljeća. Ispitivanjem osmanskih arhivskih dokumenata hronološkim redoslijedom može se otkriti koja su od ovih pisama bila popularnija u kojem razdoblju, kako i kada su se mijenjala i gdje su se koristila. Hronološka analiza svakog od ovih spisa također pruža veliku pomoć istraživaču u datiranju nedatiranih dokumenata.“

Izložbu je otvorio gosp. Esed Kadrić, gradonačelnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Katalog izložbe, u skladu sa praksom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, štampan je na dva pisma i tri jezika. Cjelokupnu manifestaciju pratila je i delegacija Turske državne televizije – Dopisništvo za Bosnu i Hercegovinu, a riječi zahvalnosti su upućene i direktoru Turkishe airlines Sarajevo

gosp. Salihu Kansu-u. Izložba pripremljena povodom obilježavanja 21. godišnjice uspostave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ostala je otvorena za javnost do 26. marta 2021. godine.

III. IZ DRUŠTVA

